

B.2. Úkol č. 2 – vypracování makety textu

Základní vymezení

Úkol: Vypracujte **pracovní strukturu textu**, která představuje konkrétní rozpracování obsahu a formálního rozvržení budoucího odborného textu.

Rozsah: 1000 – 1200 slov (ne méně!) + seznam odkazované literatury

Podrobnější vymezení

Jadwiga Šanderová ve své knize Jak číst a psát odborný text ve společenských vědách (2005) nazývá podrobnou strukturu textu **maketou práce**:

„Jde tedy o podrobnější teze, k nimž dospíváme během analýz, a to nejlépe s odkazy na konkrétní pasáže prací, o něž je opíráme; s citáty a parafrázemi, komentáři a průběžnými závěry, které budou pro náš text nejdůležitější a které postupně doplňujeme a přeskupujeme (2005: 126).“

Pokud autor vypracování makety textu vynechá a „pustí se hned do psaní“, velmi pravděpodobně bude muset svůj text několikrát přepracovat.

Maketa textu neklade takové formulační nároky – nejde o to, napsat dobře znějící věty, ale utřídit si myšlenky, rozhodnout se, co bude jádrem sdělení, prověřit, jsou-li všechny klíčové pojmy dobře nadefinovány (a je-li jejich definice umístěna na logické místo v textu).

Pokud jste v 1. úkolu rozhodl/a pro projekt empirické práce, doporučujeme vybrat pro zpracování makety buď teoretickou část – konceptualizaci výzkumu, nebo přehled dosavadního vědění a výsledků již realizovaných výzkumů s obdobnou tematikou.

Co má a nemá maketa obsahovat:

1. Základní zjištění a argumenty, o které tato zjištění jsou opřena. Opora zjištění je zpracována formou parafrází a citací, aby bylo patrné, jaké bude její místo v budoucím textu. Soustřeďte se přitom
 - a. na odkazy na literaturu primární, tedy ne tu, kterou máte zrovna po ruce, nebo jste ji nedávno četli,
 - b. na to, aby jednotlivé pasáže po sobě následující měli nějaký logický sled (chronologie, představení více perspektiv a jejich následné porovnání, obecnější nástín a výběr partikulárního tématu k hlubšímu zpracování, apod.).
 - c. Součástí může být přehledový obsah s předpokládaným počtem stran jednotlivých pasáží.
2. Náčrt závěru, respektive jednotlivých bodů závěru.
 - NEzpracovávejte do makety úvod budoucího textu.
 - NESnažte se o ucelenou esej, úkol může mít podobu souboru citací, polo-vět, hesel, ale měl by být obsahově srozumitelný i tomu, kdo jej nestvořil (maketa většinou slouží pouze autorovi, v tomto případě ji prosím udělejte srozumitelnou, aby ji mohli případně ostatní kolegové, respektive školitel hodnotit).

- V práci musíte **citovat** – viz Další pokyny (níže).

Další pokyny pro zpracování

1. **Ve svém textu musíte citovat.** Nejenže si tak ověříte, zda citujete správně po formální stránce (s uvedením zdroje a v případě doslovné citace i přesného místa v něm), ale zároveň Vás to nutí ke správné volbě toho podstatného ze zvolených zdrojů a napomáhá při formulaci vlastních myšlenek v sociologických souvislostech. Citujte však **uměřeně**: citace nemohou nahrazovat Váš vlastní argument (délka citací by neměla přesáhnout celkovou délku 150 slov).
2. **V seznamu použité literatury** uvádějte jen ty prameny, na které se v textu odkazujete (buď v přímých citacích, anebo ve volných odkazech). *Přímé (doslovné) citace* dávejte do uvozovek a v odkazu uvádějte vždy stranu či strany, ze které citujete; *volné citace* údaj o straně odkazovat nemusejí, ale mohou; do uvozovek nepatří. Dodržujte **jednotný styl odkazování**.
3. Dbejte na **přehlednost a sdělnost** textu, věcnou a logickou návaznost argumentů. Musí z něj být jasné, co chcete analyzovat, s jakými očekáváními, v jakém konceptuálním rámci (klíčové výchozí pojmy), případně jaká jsou omezení Vaší analýzy (co může a co nemůže říct).
4. Dbejte na **správný výběr výchozí literatury**: nemusí být ještě zcela úplná, ale musí se zřejmým způsobem vázat k Vašemu tématu. Důležité je najít v těchto textech právě to, co se týká Vašeho problému a také způsobu, kterým k problému přistupujete (tj. základních otázek, hypotéz, apod.).
5. **Odlíšujte primární zdroje od sekundárních** a v této logice jim také ve své maketě dávejte patřičný prostor.
6. Vhodným způsobem používejte **odborné termíny** (tj. ve vhodných souvislostech, ve významu, který jim sociologie přisuzuje, atd.). Nenápadně tak ukazujete, že se v problematice orientujete. Jako jinde, i tady platí všeho s mírou, méně je někdy více.
7. **Pište rovnou k věci**, nenechávejte se odvést k marginálním souvislostem, jež nejsou pro Vaše zadání důležité.
8. **Vyhněte se novinářskému a bombastickému žargonu a typizačním zkratkám** (jako např.: „je nad slunce jasné“, „v naší uspěchané době“, „katastrofální důsledky“, apod.).
9. **Vyhněte se kategorickým politicky či ideově hodnotícím soudům** (pro sociologii není něco dobré či špatné samo o sobě: něco je dobré či špatné pouze z určitého hlediska, např. pro soudržnost společnosti, pro svobodu či bezpečí jednotlivců, pro určitou sociální skupinu či vrstvu, pro určitý druh politických očekávání, z hlediska určitého morálního přesvědčení, atd.).